

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 13 Şubat 2025.
Sayı : 699

Selma Aliye KAVAF
Manisa Milletvekili

10 Şubat 2024

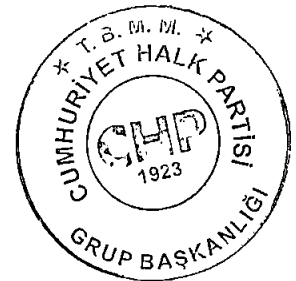
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte Başkanlığınıza sunulmuştur. Gereğini arz ederim. Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF

Manisa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe , Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 14-2-2025	Esas No: 2/2921

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK 1
13 Şubat 2025
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
13 Şubat 2025
No: 1583285

Selma Aliye KAVAF
Manisa Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Çocuk adalet sisteminin etkin işleyişi, çocuk haklarının korunması ve çocuğun üstün yararının gözetilmesi bakımından hayati önem taşımaktadır. Türkiye'nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, çocukların yargılama süreçlerinde özel olarak korunmasını ve desteklenmesini öngörmektedir. Bu kapsamda, 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile kurulan sistemin önemli ayaklarından birini sosyal çalışma görevlileri oluşturmaktadır.

Mevcut durumda, çocuk mahkemelerinde görev yapan sosyal çalışma görevlilerinin sayısı, artan iş yüküne ve çocuk davalarının niteliğine uygun düşmemektedir. Adalet Bakanlığı verilerine göre, son beş yılda çocuk mahkemelerindeki dava sayısı %40 oranında artış göstermiş olmasına rağmen, sosyal çalışma görevlisi sayısında kayda değer bir artış sağlanamamıştır. Bu durum, sosyal inceleme raporlarının hazırlanmasında önemli gecikmelere yol açmakta, bazı mahkemelerde raporların tamamlanma süresi altı aya kadar uzayabilmektedir.

Sosyal inceleme raporları, çocukların içinde bulundukları sosyal çevreyi, aile yapılarını, eğitim durumlarını, psikolojik özelliklerini ve ihtiyaçlarını ortaya koyan temel belgeler niteliğindedir. Bu raporların gecikmesi, mahkemelerin çocuklar hakkında sağlıklı kararlar vermesini zorlaştırmakta ve yargılama süreçlerinin uzamasına neden olmaktadır. Özellikle koruyucu ve destekleyici tedbirlere ilişkin kararların gecikmesi, risk altındaki çocukların zamanında ve etkin şekilde korunmasını engellemektedir.

Karşılaştırmalı hukuk incelendiğinde, gelişmiş ülkelerde çocuk mahkemelerinde görev yapan sosyal çalışma görevlisi sayısının mahkeme başına ortalama 8-12 arasında değiştiği görülmektedir. Örneğin Almanya'da her çocuk mahkemesinde en az 8 sosyal çalışma görevlisi bulunmakta, İsveç'te ise bu sayı 12'ye kadar çıkabilmektedir. Bu ülkelerde sosyal inceleme raporlarının ortalama tamamlanma süresi 10-15 gün arasındadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında da çocuklara ilişkin yargılamaların makul sürede tamamlanması gerektiği vurgulanmakta, sosyal incelemenin gecikmeye mahal vermeyecek şekilde tamamlanmasının önemi belirtilmektedir. Nitekim AIHM'in birçok kararında, sosyal inceleme raporlarının gecikmesi nedeniyle yargılamanın uzaması, adil yargılanma hakkının ihlali olarak değerlendirilmiştir.

BM Çocuk Hakları Komitesi'nin Türkiye'ye ilişkin son dönem tavsiye kararlarında da, sosyal çalışma görevlilerinin sayısının artırılması ve raporların daha kısa sürede tamamlanması yönünde öneriler yer almaktadır. Komitenin 2019 tarihli raporunda, Türkiye'deki sosyal çalışma görevlisi sayısının yetersizliğine dikkat çekilmiş ve bu durumun çocuk adalet sisteminin etkinliğini olumsuz etkilediği vurgulanmıştır.

Bu kanun teklifi ile her çocuk mahkemesinde görev yapacak asgari sosyal çalışma görevlisi sayısı beş olarak belirlenmekte, iş yüküne göre bu sayının on beşe kadar çıkarılabilmesi öngörülmektedir. Ayrıca, sosyal çalışma görevlileri için özel bir kadro tahsisi yapılarak özlük haklarının iyileştirilmesi ve böylece nitelikli personelin bu göreve çekilmesi hedeflenmektedir. Sosyal inceleme raporlarının on beş gün içinde tamamlanması zorunluluğu getirilerek, çocukların yargılama süreçlerinin hızlandırılması ve haklarının daha etkin korunması amaçlanmaktadır.

Selma Aliye KAVAF
Manisa Milletvekili

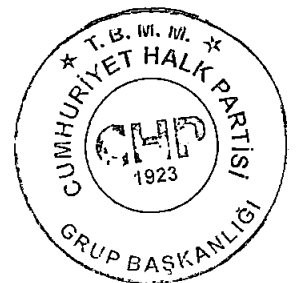
MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Çocuk mahkemelerinde görev yapacak asgari sosyal çalışma görevlisi sayısı beş olarak belirlenmekte, iş yoğunluğuna göre bu sayının artırılması öngörülmekte ve özlük haklarına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 2- Sosyal inceleme raporlarının makul sürede tamamlanması için azami süre belirlenmekte, gecikme halinde hesap verilebilirlik sağlanmaktadır.

MADDE 3 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 4 - Yürütme maddesidir.

Selma Aliye KAVAF
Manisa Milletvekili

ÇOCUK KORUMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 33- (1) Adalet Bakanlığınca her çocuk mahkemesi için en az beş sosyal çalışma görevlisi görevlendirilmek üzere, en az lisans öğrenimi görmüş olanlar arasından yeterli sayıda sosyal çalışma görevlisi adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğüne atanır. Atamada; çocuk ve aile sorunları ile çocuk hukuku ve çocuk suçluluğunun önlenmesi alanlarında lisansüstü eğitim yapmış olanlar tercih edilir. İş yükünün fazla olduğu mahkemelerde görevlendirilen sosyal çalışma görevlisi sayısı on beşe kadar çıkarılabilir.

(2) Bu Kanun kapsamındaki tedbirleri uygulayan sosyal çalışma görevlileri ile adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü bünyesinde görev yapmakta olup da mahkemelere görevlendirilen sosyal çalışma görevlilerine almakta oldukları aylıklarının (ek gösterge dahil) brüt tutarının yüzde ellisi oranında ödeme yapılır. Bu ödeme aynı veya benzer ünvanlı memur kadrosunda çalışan, hizmet yılı ve öğrenim durumu aynı olan emsali personel esas alınmak suretiyle bu kapsamda görev yapan sözleşmeli personele de yapılır. Bu ödeme, söz konusu personelin kadro veya pozisyonunun bulunduğu kurum tarafından yapılır.

(3) Birinci fıkra kapsamındaki sosyal çalışma görevlilerinin bulunmaması, görevin bunlar tarafından yapılmasında fiilî veya hukukî bir engel bulunması ya da başka bir uzmanlık dalına ihtiyaç duyulması gibi durumlarda, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar ile serbest meslek icra eden birinci fıkra da öngörülen nitelikleri haiz kimseler de sosyal çalışma görevlisi olarak görevlendirilebilirler.

(4) Hakkında sosyal inceleme yapılacak çocuğun, incelemeye tâbi tutulacak çevresi mahkemenin yetki alanı dışında ise, davayı gören mahkemenin talimatına bağlı olarak çocuğun bulunduğu yerdeki mahkemece inceleme yaptırılır. Büyükşehir belediye sınırları içinde kalan yerlerde bu inceleme, davayı gören mahkemeye bağlı olarak çalışan sosyal çalışma görevlilerince yapılabilir."

MADDE 2- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 34 üncü maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(4) Sosyal çalışma görevlilerinin hazırlayacakları raporların, görevlendirme tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde tamamlanması zorunludur. Zorunlu hallerde bu süre, bir defaya mahsus olmak üzere yedi gün uzatılabilir. Süresi içinde tamamlanmayan raporlar hakkında, gecikmenin sebepleri ve sorumluları mahkemeye yazılı olarak bildirilir."

MADDE 3 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

